

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

Published Daily Except Sundays by
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.
Phone: McKinley 6114. Establ. 1908

One Year\$3.00
Six Months\$2.00
Thursday's Edition\$2.00

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

SECOND EDITION

ANTROJI LAIDA

Published and distributed under permit (No. 468), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By the order of the President, A. S. Burlington, Postmaster General.

KAINA 2 CENTAI
PRICE 2 CENTS

CHICAGO, ILLINOIS, KETVIRTADIENIS. SAUSIO (JAN.) 9 D., 1919 M.
ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER MARCH 31, 1916, AT CHICAGO, ILLINOIS UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

METAI-VOL. IV. No. 7

Lietuvą apnyksta bolševikai

Eberto valdžia stipriai laikosi Berlyne

Trockis suareštavo savo sėbrą Leniną

MUSIAI SEKA UŽ VILNIŲ.

VARŠAVA, sausio 9.—Prasidėjo smarkus susirėmimai lenkų su bolševikų kariuomenės už Vilniaus kontroliavimą. Du bolševikų kariuomenės pulkai gula ant Lietuvos sienės ir trijų zonų. Yra tik už 12 mylių (viorstų) nuo miesto. Bolševikų kareiviai gerai apsiginklavę.

Rusų bolševikų valdžios agentai įsteigė savo ofisus ir stovyklas Kanne, Gardine ir Brest-Litovske.

TROCKIS SUAREŠTAVO LENINĄ

Ir tuojuos pasiskelbė bolševikišku diktatorium.

Copenhagen, sausio 9.—Sulig bolševikų valdžios karės komisaro Trockio įsakymu suareštuotas vyriausioji rusų bolševikų galva, Nikolaj Lenin. Po šito Trockis pasiskelbė bolševikišku diktatorium.

Apie tai pranešta iš Maskvos į Gothenburgą, Švedijoje. Trockis Leniną suareštavo už jo nuomonę skurtumą reformų reikale. Leninas pagaliau įtikino, kad žmonių skerdimu negalima praversti socialistiško "rojaus" Rusijoje ir negalima bolševikams ilgai viešpatuoti.

Tad pirmiausia Leniną buvo sumanę pamesti valdžią, apiešti Maskvą ir pačią šalį ir tegu sau žinoti Rusija.

Šitai sumanymui tečiau pasipriešino mullinės dėžės o-ratorius Trockis. Centralio sovieto susirinkime Maskvoje tas klausimas buvo aptariamas. Sulig Trockio no-ro didžiama balsų Lenino su-manymas atmetas.

Bet Leniną neapleido baimė kartą jį pagavusi. Po to nepavykimo jis dabar sumanė, kad bolševikų valdžion įsileisti ir kitų frakcijų socialis-tus. Vadinasi, sutverti naują koaliciją vyriausybei.

Bet Trockis ir šitai Lenino nuomonei pasipriešino. Ka-dangi Leninas ruošė savo su-manymą įvykdyti, tad Troe-kis jį ir suareštavo ir pats pasiskelbė bolševikišku rusų caru.

SUSIRINKO LEGISLATURA

BERLYNE IMA VIRŠU
EBERTO VALDŽIA.

Šimtai žmonių nužudyta gatvėse.

Londonas, sausio 9.—Keli šimtai žmonių nužudyta Berlyno gatvėse susirėmimų metu, pasak pranešimo iš Copenhageno. Eberto valdžia tečiau ima viršų.

Prasidėjo antradienio rytė Eberto valdžia į Berlyno apylinkes sutraukė skaitlingą kariuomenę. Šita tik laukia įsakymo ineiti miestą ir paimti nagan pakilusių bolševikus. Taip pat pranešama, kad Berlynan nukeliaus feldmaršalas von Hindenburg.

Berlyno gatvėse kovos labai kruvinos, kadangi bolševikai turi užtektinai visokios rūšies ginklų. Jie yra apvaldę arsenalą Spandau'e, šaliniais Berlyno. Tenai atrado daug ginklų ir amunicijos.

Nori sutraukti bolševikus.

Toliaus pranešama, kad Eberto valdžia nusprendžiusi visomis galimomis priemonėmis sutraukti bolševikus ir panaikinti Berlyne ir kitur jų agitacijas, kurstymus minų. Taip nusprendžiusi centralinė kariuonės ir darbininkų atstovų taryba.

Nutarta neįsileisti su bolševikais jokių kompromisų, nedaryti su jais jokių tarybų.

Berlyne valdžios kariuomenės vyriausiojo vado pasiūlytas Gustave Noske. Šitas tuojuos stiprią kariuomenę sutraukė miesto centrą, ypač aplink kancelierio Eberto rūmus. Visiems žmonėms įsakytą be jokio reikalo nepasirodyti gatvėse, namų langus visomet turėti uždarytus.

Bolševikų vadai buvo pasiūlyę pradėti tarybas su taikimo-si tikslu. Bet valdžia pasiūlymą atmetė.

Susirėmimai gatvėse nesiliauja. Mušių metu naudojami revolveriais ir rankinėmis granatomis. Šimtai žmonių nužudyta ir sužeista. Bet nukentėjusių tikras skaitlis nežinomas.

Kuomet bolševikai Berlyne užėmė Wolfo žinių agentūros ofisus, ta agentūra pradėjo tuojuos veikti Frankforte. Ir tuojuos iš ten praneša, kad Berlyne prasidėjo atšiaurūs

132 S. V. KAREIVIŲ ŽUVO
RUSIJOJE.

Sen. La Follette gina bolševikus.

Washington, sausio 9.—Kareis departamentas gavo žinių iš Suv. Valstijų ambasados Archangelske apie šios šalies kariuomenės pasilaikymą šiaurinėj Rusijoje ir apie jos nuostolius veikiant ten prieš bolševikus. Žinių prisiuntė militarinis palydovas, pulkininkas James A. Ruggles.

Kariuomenės nuostoliai yra sekantieji:

Žuvo susirėmimuose ir mirė nuo žaizdų 3 oficerai ir 57 vyrai.

Mirė nuo ligų 2 oficerai ir 63 vyrai.

Žuvo pasitaikiusiose nelaimėse 4 vyrai.

Nusikendo 1 oficerius ir 2 vyrai.

Susirėmimų metu pražuvo 16 vyrų.

Sužeistų 159.

Nelaiminguose atsitikimuose sužeista 15 vyrų.

Toliaus pranešama, kad amerikoniškų kariuonės šiaurinėj Rusijoje sveikatingumas yra kuogeriausias. Valgis geras, tik stoka šviežių daržovių. Apsirengimas ir visokias reikalingais daiktais aprūpinimas yra kuogeriausias. Kareivių moralis stovis labai geras.

Senatorius La Follette kalbėdamas senate karčiai išmetinėjo vyriausybei, kam jiniai siuntė Rusijon kariuomenę. Nes anot jo, bolševikų sovietai neaprovokiški, rusų bolševikų valdžia taip pat nesanti provokiška. Jis pareikalavo, idant vyriausybė išaiškintų, kokiais tad tikslais ten buvo pasiųsta amerikoniška kariuomenė.

Tas pat senatorius pažymėjo, jogei S. V. visuomenės informacijos biuro paskelbti dokumentai apie rusų bolševikų pasidavimą vokiečiams ir su vokiečiais sėbravimąsi esą suklustuoti, ty. netikri ir neteisingi.

APKALTINTI PENKI SO-CIJALISTAI.

Vakar Čiengoje pasibaigė byla penkių socialistų — Victor L. Berger, Adolf Germer, J. Louis Engdahl, Irwin St. John Tucker ir William F. Kruse. Jie visi yra vadai Amerikos socialistų partijoje. Germer yra tos partijos sekretorius. Berger gi pernai išrinktas kongresmanu Wisconsin.

Visi jie buvo kaltinami už suokalbavimą prieš vyriausybę karės metu. Ir visus juos prisiekusieji teisėjai atrado kaltais.

Teisėjas Landis paskirs jiems bausmę tomis dienomis. Gali but nubauti kiekvienas po 20 metų kalėjimo ir po \$10,000 pabaudos.

Visi jie neprisipažino esą kalti. Tame jie mato kapitalistų plutokratų suokalbavimą. Elektas kongresmanas pažymėjo, kad to apkaltinimo nebuvo galima laukti civilizuotoj šalyj. Bet tas įvyko, kas galėjo įvykti kiba tik tokioj Japonijoj ar kur kitur. Pasakė jis, kad plutokratija tokiojo savo pasielgimu kasn duobę po savimi.

RYGOJE PANAIKINTA PRIVATINĖ NUO-SAVYBĖ.

Socialistai areštuoja ir galbina buržujus.

Stockholmas, sausio 9.—Latvių bolševikų sovietas Rygoje suareštavo visus žymiausiuosius buržujus po panaikinimo mieste privatinės nuosavybės.

Senatorius Swanson ir Thomas gynė ir teisinio vyriausybę. Bet senatorius Kirby, ir tai dar demokratas, reikalavo, kad talkininkų kariuomenės turėtų but prašalintos iš Rusijos.

Šiandie apie Rusijos reikalus kalbės senate senatorius Hitchcock iš Nebraska, užsienio reikalų komiteto pirminkas.

MILIJARDAS SKIRIAMAS KOVAI UŽ SVAIGALUS.

Norima prirodyti, kad svaigalų naikinimas priešinasi konstitucijai.

Suv. Valstijose gyvenoja (karės metu uždaryta) apie 500 alkoholio gamintojų įstaigų (vareikų). Užvakar tą įstaigų 250 atstovų buvo susirinkę Congress viešbutyj, Chicagoje, pasitarti apie savo būtiny likimą.

Po diskusijų nutarta veikti joms už prohibiciją jokiu būdu nepasiduoti. Visą reikalą paduoti apspusti kad ir padam augščiausiam šalies teisumui, bet svaigalų priešininkams nenusileisti. Nutarta tai kovai pašvesti kad ir milijardą dolerių, ty. visą savo įstaigų vertę, ir prirodyti, kad "sausųjų" veikimas yra priešingas šalies konstitucijai.

Augščiausios šalies teisumas vispirma turės nuspręsti ar didžiama valstijų gali antimesti savo norus mažumai. Paskui "šlapieji" atranda tikroks dar "krakelius" prieš svaigalų panaikinimą.

Svaigalų išdirbėjai visu karės metu tylėjo, mažai veikė. Bet kuomet kongreso praves tą pataisymą konstitucijoje svaigalų panaikinimo reikale vis daugiau valstijų ėmė priiminėti, ir kuomet svaigalams pasirodė tikras pavojus, alkoholio išdirbėjai staiga su-kato ir pakėlė kovą.

Indomi bus kova, kuriai pinigų nesigailima.

Su svaigalų panaikinimo pataisymu šalies konstitucijoje pilnai sutiko 19 valstijų. Kad tasai pataisymas turėtų reikšmę reikia dar 17 valstijų sutikimo, arba išviso 36 valstijų.

VARŠAVOJ PRAVESTA TVARKA.

Varšava, sausio 9.—Kunig. Sapiehos suareštuoti socialistai ministeriai paliausoti ir mieste pravesta tvarka. Varšavoje laukiama iš Krakovo sugrįžtant Paderovski.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

LENKAI STIPRIAUSIAI GINA VILNIŲ.

VARŠAVA, sausio 9.—Lenkų kariuomenės priešakinės sargybos Vilniaus apylinkėse sumušė bolševikų kariuomenės priešakines sargybas.

Bolševikai tad bijosi briaunies arčiaus Vilniaus. Laukia saug pagelbos.

Pačiame Vilniuje keli bolševikų agentai, pamatę savo kariuomenės nepasisekimą, pasitarė galą.

Vokiečiai vis dar Vilniuje. A viriai jie nieko neveikia prieš bolševikus. Manoma, jog jie turi norą pavesti lenkams visus savo ginklus ir amuniciją ir per Lenkiją keliauti Vokietijon.

Lenkų kariuomenės aplink Vilnių priskaitoma apie 120.000 vyrų.

(Seniau pažymėjome, kad iš Varšavos telegramas apie Vilnių reikia priimti atsargiai.

Šioje telegramoje sakoma, kad Vilnių nuo bolševikų ginauti lenkų kariuomenė. Kiek žinoma, Vilniuje nebuvo ir nėra lenkų kariuomenės. Vilnių gina ne kitkas, kaip lietuviai. Žinoma, galėjo prie jų prisidėti ir lenkai. Taigi toji "lenkų" kariuomenė, kuri paskėmingai gina Vilnių, ar til nebus lietuvių kariuomenė. Kitaip juk ir but negali. Lenkai juk visus laikus savi-nasi lietuvius ir jų nuveiktus darbus).

— Washington, sausio 9. — Šiaurinėj Rusijoj Suv. Valstijos turi savo 12941 oficerių ir kariuonę.

BOLŠEVIKIZMAS PLEČIASI VOKIETIJOJE.

Londonas, sausio 9.—Bolševikizmas paskelbtas Mannheim ir Oberhausene. Vienur ir kitur įsteigta bolševikų valdžia.

Nuremberge bolševikai pagrobė savo rankose visus laikraščius. Municho gatvėse nepaliauja demonstracijos.

Hamburgas ir Frankfortas stipriai laikosi prie Eberto valdžios.

Taikraštis Germania rašo, jog šiandie Berlyne yra tikra beoročių įstaiga.

Iš Berlyno pranešama, jog bolševikai tenai paėmė visą geležinkelį sistemą. Eberto valdžios kariuomenė geležinkelį stotyse pasiduodanti bolševikams.

Taip pat pranešama, kad bolševikai Berlyne įsteigė naują valdžią, kurios priešakyje stovi Liebknecht.

Karės ofisus bolševikų rankose. Jie pagrobė dideles pinigų sumas.

Pradėjus pirmadieniu Berlyne žuvo suvirš 300 žmonių. Keli šimtai žmonių sužeista.

Dusseldorffe paskelbta bolševikų respublika.

Berne (Šveicarija) gauta naujausios žinios, kad Eberto valdžia įvykdė ultimatumą.

PIRKITE KARŠČIUS TAPPE-RO KENKLIJUS (W.S.A.).

RUSŲ BUVĘS CARAS ESAS GYVAS.

Archangelsk, sausio 9.—Didkunigaikštis Kirila praeito lapkričio 18 d. gavęs laišką nuo buvusio caro dukters Tatjanos. Laiške pranešta, jog buvusioji carienė su visomis dukterimis esanti gyva ir buvęs caras Nikolai Romanov nesužadytas.

Bolševikų oficerius, kurs turėjo prižiūrėti buvusio caro nugalabinimą, sakoma laiške, visai neįsėjęs, ką jo kareiviai žado. Vietoje caro nugabintas kitas žmogus.

Už buvusį carą savo gyvybę paaukojo grafas T. rašo Tatjana. Po to caras pabėgo ir niekas šiandie nežino, kas me jis yra.

ILLINOIS SENATAS BALSUOJA PRIEŠ SVAIGALUS.

Springfield, sausio 9.—Illinois valstijos senatas vakar didžiama balsų priėmė kongreso pravesimą pataisymą šalies konstitucijoje, sulig kurio visose Suv. Valstijose turi but uždrausta gaminti ir pardavinėti visokios rūšies svaigalus.

Pataisymas dabar paduota žemesnįjam legislaturės butui. Kuomet Illinois legislatura priims pataisymą, tuomet bus 22 valstijos tai padariusios. Išviso reikia 36 valstijų.

CERKŲS PAKEISTA TEATRAIS.

Celstingonas, sausio 9.—Petrogrado bolševikų sovietas nusprendė, kad su sausio 1 d. visi vietos ir provincijos laikraščiai bus išleidžiami valstybės išsomis.

Taip pat 21 cerkvė bus pakeista krutamųjų paveikslų teatrais ir svetainėmis bolševikiškai propagandai.

Bolševikų valdžia paskelbė, gyventojams mokėti, kurių reikšį surinkti apie 20 milijardų rublių. Iš tos sumos 4 milijardai užkrauti tik ant vienos Maskvos gyventojų.

9 ŽMONĖS ŽUVO NUO EKSPLOZIJOS.

Pittsburgh, Pa., sausio 8.—Vakar čia vienam buste eksplodavo rodomų krutomų paveikslų filmos. Akimirkoj pakilo bailsus gaisras. 9 žmonės žuvo ir apie 20 sužeista.

Gaisras padarė apie milijoną dol. materialijų nuostolių.

— Berlynas sausio 8. — Kirilas čia anarehijai, pasibaigė ir virėjo ir patarnautojų streikas restoranuose.

U.S.A.

Chicago. — Šiandien...

Chicago. — Šiandien...

DRAUGAS

THIRTEEN DAILY FRIEND
Published Daily Except Sundays by
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
300 W. 46th St., Chicago Illinois
TERMS OF SUBSCRIPTION:
One Year \$2.00
Six Months \$1.00
Three Months \$0.50
Sundays Edition \$2.00
At NEWS-STANDS 2c A COPY
Advertising rates on application

LIETUVIŲ KATALIKŲ DIENRASTIS

"DRAUGAS"

Eina kasdien išskyrus nedėliams.
PRENUMERACIJOS KAINA:

Metams \$2.00
Pusmetui \$1.00
Prenumerata mokama išanku. Lau-
kiamas skaitovų nuo užrašymo dienų
ne mažiau kaip mėnuo. Norint perne-
sti į kitą adresą, reikia prisiųsti ir
seną adresą. Pirmąjį numerį iš-
siųsiame be mokesčio, tačiau už
pašto išlaidas reikia mokėti.

DRAUGAS PUBLISHING CO.

300 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telephone McKinley 5114

Theodoras Roose-
velt.

Beveik vienu laiku mūrė į mus vokiečiai Jurgis Hertlingas ir įžymiausias amerikietis Theodoras Rooseveltas. Jėrdingo budo ir gyvenimo buvo daug vokiškumo, bet aug ir asmeninių ypatybių, omis jis buvo augštesnis už idutinį savo tautietį. Roosevelt'o budo ir gyvenimo dar ugiau buvo amerikizmas, ir jis turėjo asmeninių ypatybių; tik jomis jisai, gan, buvo žemesnis už viduramerikietį.

Rooseveltas turėjo puikią mintį: ką perskaitydavo be-
lik neužmiršdavo. Jis ir
būtyt mokslo mikliai, nor-
būtyt įsigilino į svarbiau-
sias dalykus neįmą jo gyve-
nime. Jis buvo begalo judrus
darbštus visose nepaprastai
mažose srytyse, per kurias
kuone šokė šoko begy-
endamas. Tris čia minėtas
ypatybes: gera atmintį, protą
energiją turi beveik visi a-
merikiečiai.

Tas tris geras ypatybės a-
merikiečiai mėgsta suvartoti
taip, kad padarytų apie save
daugiau ar mažiau triukšmą.
Kiekvienas sulgę išgali daro
apie save "advertisement".
Šiandien ypatybė Rooseveltas
turi visus amerikiečius.

Tas tris geras ypatybės a-
merikiečiai mėgsta suvartoti
taip, kad padarytų apie save
daugiau ar mažiau triukšmą.
Kiekvienas sulgę išgali daro
apie save "advertisement".
Šiandien ypatybė Rooseveltas
turi visus amerikiečius.

padanges, karėje apseina su
jo kaip išaukšti žmonės.
Rooseveltas dar ir tuomi
skirė nuo tikrų amerikie-
čių, kad jis buvo imperijalis-
tas ir militaristas. Jo paties
šalininkai jį vadina plus ame-
rician. Tas plus reiškia pridė-
lia prie amerikiečio ypatybių.
Roosevelt'o militarizmas nepa-
siekėjo Suvienuytų Valstijų
vyriausybę, delto neapsėmė,
kad jis suformuotų karinių
divizių ir keliautų su jais į
Prancūziją. Karinių Wilsono
pasūmė į Europą ne vieną
divizių, bet Roosevelt'ui
nepravedė nei vienos.

Pratalsio jis minėdavo at-
kiras tuos ir lietuvius, bet
nebuvo jais prezidentui jis
daug darbuvo, kad Suvienu-
ytos Valstijos vartotų keistų
priemonių mums ištauti.

Turint tiek ir taip didelį
pagumbą brangenybių, kiek
jį turėjo T. Rooseveltas, už-
ėmus taip augstą vietą ant žė-
mės, kaip jis buvo mūšis be-
prezidentandamas, galima bu-
vo padaryti daug naudos.

Roosevelt'o laikais Amerika
įgijo Panamos kanalą. Roose-
velt'ui prezidentaujant įvyko
taika tarp Japonų ir rusų
1905. Tai du sambūs faktai.
Vienas naudingas Suvienu-
ytos Valstijos, kitas Euro-
pai ir Azijai. Žinoma, gana ir
to.

Be to apsvačius širdyje
lieta lyg abejonė, ar tai to ga-
na? Roosevelt'o gyvenime ne-
matome augstų doros idealų,
kaip, sakysime, Wilsono pas-
kelto prie Kalėdas 1916
m., paskui atkurti jo prakal-
bos karės metu ir pasakyti
Londone Anglijos karaliui per
išlainguosius pietus.

Jei Rooseveltas prie savo
didžiųjų įgimtų talentų būtų
pridėjęs dar augstą doros
sliprybę, tai Suvienuytų Valsti-
jų prezidento vietoje būtų ga-
lėjęs padaryti daug didesnių
daiktų negu Panamos kanalas
ir Rusų taika su Japonais.
Dera yra didelis daigtas žmo-
gaus gyvenime. Ji jo darbams
duoda naudą ir pastovumą.

Jurgis v. Hertling.

Sabatos vakare, 4 sausio, šių
metų, Rulpoldinge, Bavarijo-
je, mirė vienas iš žymiausių
vokiečių katalikų tesirgęs tik
šešias dienas.

Jis buvo iš turtingos baronų
von Hertlingų giminės. Jam
esant jaunam ir gimnazijoje
ir universitetuose visur vieš-
patavo liberalizmas, bet jaun-
nas Hertlingas ir tikėjo į ka-
toliškąsias tiesas ir driso pris-
pažinti esąs katalikais.

Budamas gabus ir darbštus,
pabaigęs universitetą jis už-
siėmė sau išlaikyti tapti univer-
sitetu profesorium. Tada jis
paėmė, kaip mokingas yra
išsivysčiusių befašiškas. Ma-
žiau mokanties ir mažiau
turtinties gabumų laisvama-
nais kandidatams laisvama-
nais profesorinai atidarydavo
iki galui daris į universitetą
profesūrą Hertlingui, už ką
jis neslėpė savo katalikiškų
pažiūrų, sunkenybės dygo
kaip ilgėles nesėjamos.

Tedukas išvysme ir gabu-
mas jis pergalėjo viską. Jo
vėikiai iš kultūros istorijos
buvo turtingi ir gerai apdir-
ti. Jis pagaliau tapo universi-
tetu profesorium giminės Ba-
varijos sostinėje Miunchene,
a la Monachijoje, nors ne-
ištentė nenuskundęs, kad ke-
lis į tą profesūrą buvo prie-
stoję kalinę.

1891 m. Hertlingas drauge
s profesorium Baumber omi
s eidinėti grynai mokslinę

laikraštį Beitrage zur Geschi-
chte des Mittelalters, t. y. Vi-
duramžio istorijos tyrinėjimų
straipsniai. Tas laikraštis at-
spausdindavo ikišiol nespau-
dintų senovės liekanų ir tal-
pindavo straipsnių apie pir-
mą kartą iširtus, o labai ak-
tyvus, viduramžio istorijos daly-
kus. Nuo 1903 m. pradėjo eiti
netaip mokslingas, bet šiaip
visiems gerai išlaivinties
žmonėms skiriamas mėnesinis
laikraštis "Hochland". Tarp
geriausių jo bendradarbių bu-
vo ir Hertlingas.

Jis nepasitenkino vien mok-
slo tyrinėjimu ir veiklą ra-
šymu. Viešame katalikų gyve-
nime jis labai noriai dalyvavo.
Katalikų organizacijoms labai
džiaugdavosi Jurgiu Hertlin-
gu. Vieną kartą jis, dar jau-
nas budamas, tapo pirminiu
ku visų Vokietijos katalikų
susivaziavime, taip vadinama-
me Katholikentage.

Kaip mylimą savo šalies as-
menį žmonės jį išrinkdavo at-
stovu į Vokietijos Reichstagą.
Ir tenai nuo 1909 iki 1911 me-
tų jis buvo katalikų partijos
vadu. Jis buvo podraugė iš-
rinktas ir į Bavarijos seimą.
1912 metais jis tapo Bavarijos
ministrų pirmininku. Penkie-
riais metais vėliaus jis tapo
visos Vokietijos kancleriu, t.
y. ministrų viršininku. Prieš
pradėsiat vokiečiams trauktis
atgal iš Prancūzijos, Hertlin-
gas atsisakė nuo kanclerystės.
To atsisakymo priežastis ne-
buvo apgarsintos. Numanu,
kad tada vokiečių politika
griebėsi apgavystės. Tos
Hertlingas nevarėjo visą savo
amžį, nenorėjo jį ištirti nei
senatvėje. Jo mintis buvo įsi-
žiūrėjusi į didios praeties
vyrus, kaip ana šv. Augusti-
nas. To didžio žmogaus gyve-
nimą Hertlingas buvo parašęs
1902 metais.

Hertlingas mirė pergyvenęs
75 metus. Nors jisai karės
metu valdė viešpatiją, buvusį
karėje su mumis, bet jis ap-
sėjo padorinai, delto jį ir ger-
biame. Ir kiti Amerikos laik-
raščiai jį pagerbė, pripažinda-
m, kad Hertlingas buvo mo-
kėčiausias už visus ikišiol
buvusius Vokietijos kancele-
rius, o mokintų žmonių ne-
trūksta Vokietijoje nei tarp
valdininkų.

Lenkai ir Lietuvos
Nepriklausomybė.

Ne visi lenkai yra šovinstai,
kaip mes esame įpratę juos
matyti. Bet daugiau sveikos
minties ir pažiūrų turi lenkai
katalikai už lenkus liberalus
ir socialistus. Su lenkais ka-
talikais (žinoma, ne su visais)
galima rimčiau pasikalbėti ir
pasitarti mūsų ir jų reikalais.
Jie yra sukalbami. To negai-
mas padaryti su lenkais libera-
lais ir socialistais. Tie be at-
dairos šaukia, kad Lietuva turi
prigulėti Lenkijai, kad Lietuva
yra Lenkijos provincija.

Andai parėjo žinių iš Varš-
vos, kad lenkai mėgina savin-
ties Lietuvą. Dabartinės Var-
švoje lenkų valdžios premje-
ras Moračevskis paskelbė neva
savo politiską programą. Tarp
kitko jis pažymėjo, kad lenkai
nenorį nieko svetimo. Bet Lie-
tuva turi prigulėti jiems.

Amerikos liberalų ir socia-
listų spauda tą Moračevskio
pasakymą džiaugsmingai sut-
lejo. Stambionis raidėmis pa-
žymėjo, jog Lietuvai turi tekti
Lenkijai. Moračevskis už tai
pagyrė.

Bet katalikais lenkų laik-
raščiai kitai atslėpė ap-
-

LIETUVOS PILIEČIAI!

Didysis karas, kurs per ketverius metus žudė Lietuvą,
baigiasi. Jam baigianties turi nukristi pančiai, metų metus
varžė Lietuvos kraštą. Kovai dar ne galas, bet jau teka mums
laisvės saulė.

Iki paskutinės valandos nebuvo leidžiama Lietuvos Vals-
tybės Tarybai su savo krašto žmonėmis susisiekti ir šalį tyr-
kyti. Kiekvienas jos žingsnis buvo trukdomas. Ištisi metai Vals-
tybės Tarybai nevalia buvo pasakviti liuso žodžio savo žmo-
nėms.

Dabar tos kliutys pradeda nykti. Senosios vokiečių vy-
resnybės nebėra ir tiktai šiandien galima imtis statyti laisvos
Lietuvos gyvenimą. Jau atėjo darbo valanda ir Valsitybės Ta-
ryba tikisi, kad jus visi — Lietuvos vyrai ir moters — moka-
te tik del laisvės kovoti, bet ir iškovotąją laisvę stipriai lai-
kyti.

Nuo šios dienos mes patys imsimė Lietuvą valdyti. Vals-
tybės Taryba rūpinsis lygiai visais Lietuvos piliečiais, neskir-
dama nei kalbos, nei tikybos, nei lyties. Dabar ji jau kuria sa-
vąją valdžią, kuri sudarys valsitybės įstaigas ir sutvarkys
krašto savivaldybę. Darbo tik pradžia; dar vėik visa valdžia
vokiečių rankose; daug dar laukia mus rūpesnių.

Imdamies darbo pasisakome, kokie yra mūsų pirmieji
rūpesniai:

1. Per ketverius metus spaudė mus didžiausi karo vargai.
Netekdavom pieno savo kūdikiams. Stikdavome duonos, sve-
timus bešerdami. Lietuvos Vyriausybė rūpinsis, kad nei vie-
nas grudas, nei vienas kiaušinis be jos žinios nebutų imamas
iš krašto.

2. Ketverių metų karas suardė mūsų ūkius. Mušiai, ėję
Lietuvos žemėje, pelenais pavertė mūsų trobesius. Karo nuo-
stoliai turės būti Lietuvai atlyginti. Vyriausybė tuojau imsis
daryti visų tų nuostolių sąrašus.

3. Lietuvos Vyriausybė rūpinsis, kad tuoį būtų paleisti ir
galėtų grįžti visi karo belaisviai ir visi iš Lietuvos išstremtieji
del politikos nusidėjimų karo metu.

4. Lietuvos Valsitybės Taryba ir josios sudarytoji Liet-
vos Vyriausybė imasi kraštą valdyti tik laikinai. Ji nori tik
apsaugoti Lietuvą nuo suirčių ir privesti šalį ligi visų žmo-
nių renkamo Steigiamosios Lietuvos Seimo. Valdžios tikslas
greičiausiai suaukti Steigiamąjį Seimą visuotiniu, lygin,
slaptu ir tiesiu balsavimu. Jisai galutinai nutars, kaip turi mu-
sų kraštas valdytis. Jisai nustatys santykius Lietuvos su kai-
myniais. Jisai įstatys ir nuolating Lietuvos Valdžią.

5. Žemės valdyme ikišiol buvo Lietuvoje daug neteisybės.
Greta didžiausių žemės plotų savininkų skurdo šimtai bežemių
ir mažžemių, norinčių ir sugebančių savą, ne svetimą žemę
dirbti. Laisvoj Lietuvoje taip bati neprivalo. Musų Steigia-
masai Seimas turės pasirūpinti, kad Lietuvoi žemdirbiai, ku-
rie nori ir sugeba žemę dirbti, gautų jos pakankamai. Jo bus
darbas, kad nebereikėtų Lietuvos žmonėms iš savo krašto ga-
bentis ir ieškoti duonos svetur. Lietuvos Vyriausybė paruos
visa, kas bus reikalinga Steigiamajam Seimui žemės reformai
padaryti.

6. Lietuvos Vyriausybė rūpinsis, kad miesto ir sodžiaus
darbininkai turėtų darbo ir uždarbio ir kad jie būtų saugoja-
mi nuo išnaudojimo.

Einant į darbą daug mums reikia patvaros ir stiprybės,
nes turime daugelį priešių, ir mums tenka gintis vieniems, ne-
laukiant iš niekur talkininkų. Yra žmonių, tykojančių užgrobti
Lietuvos žemę, išplėkti Lietuvai jos širdį — Vilnių. Jie ginklu
rūkšiai mus užpulti. Yra žmonių, kurie dangstydami gra-
žiną demokratizmo vardais ir žodžiais, nori suardyti mūsų
pačių tarpe vienybę.

Norėdama atsiremti prieš visus mūsų priešus, Valsitybės
Taryba drauge su josios paskirtaisiais ministeriais praneša
jums, kas reikia tuojau daryti.

Negaidami nei dienos, kiekvienoje parapijoje susirinkite
visi vyresnieji, be kalbos ir tikybos skirtumo, ir išrinkite Pa-
rapijos Komitetą iš penkių arba septynių žmonių. Išrinktasai
Komitetas turi tuojau paimiti į savo rankas tvarkyti apylin-
kės gyvenimą. Tasai Komitetas tuojau turi pasikviesti stip-
rius ištikimus vyrus ir sudaryti iš jų miliciją. Milicijos dar-
bas yra saugoti ramius žmones nuo visokių grobių ir už-
puolikų ir palaikyti viešąją tvarką.

Komitetai tegu susišo su kaimyninių parapijų komite-
tais ir bendrai teįsteigia Apskričių (Kreisų) Komitetus.
Šitieji teįmezga nuolatinius ryšius su Lietuvos Vyriausybe.
Valsitybės Taryba drauge su savo ministeriais rūpinsis,
kad niekas nekludytų jų išrinktiesiems Parapijų ir Apskri-
čių Komitetams darbo dirbti. Jinai rūpinsis taip pat, kad jų
sadarbtajai milicijai būtų pristatyta ginklu.

Rinkdami Komitetus ir steigdami miliciją, klausykites,
kai bus reikalo, ir tarkites su vienintele visos Lietuvos atsto-

Moračevskio išsišokimą. Pas-
kė, kad Moračevskis su tokia
savo politika pakenkia lenkų
reikalams.

Kaipo pavyzdį tuo žvilgsniu
statome katalikišką lenkų dien-
raštį "Dziennik Chicagoski".
Štai kaip jis atsiliepė apie
Moračevskio troškimus:

"... "Daily News" paskel-
bė Moračevskio, laikinos so-
cijalistiškos Varšvoje valdžios
premjero, pranešimą. P. Moračevskis pasisako su-
tinkas su Danzigo (Gdansk-
ko) internacionalizacija ir
Lietuvos "paveržimu"... Už-
tokį išsitaram, jei tas yra
teisybė, tasai ponas turi but
patrauktas teismui kaipo ša-
lies išdavikas. Kitai ir ne-
galėtų but, jei tasai gyvontų
priešai suvoktų, kad Lietuva
mūsų valdžia. Tada valdžia
tą ministerį galėtų pakei-
ti."

Kitados "Dz. Chicagoski"
netaip rašė. Bet dabar me-
sveikiname jo teisingą ir pro-
tingą žodį. Gi viešam žodyj
dažnai atepindi ir tikrieji no-
rai. Šino kartu tie norai pas-
trodę prakildus. Nes katalikiš-
kas lenkų laikraštis pabara
lenkų premjerą už norėjimą
pasisavinti Lietuvą.

Su tokiais lenkais mums
negalėtų but, jei tasai vargo gražiai
sugrįžtų iš Amerikos, kaip to
glauso su tytais dalykais at-
dairas apsigaliosim. Su-
šila šitos vokiečių.

vybe — Valsitybės Taryba ir padėtą josios Vyriausybė. Ji
siuntinės savo įgaliotinius, kurie aiškins ir patars, kaip tat
geriau padaryti.

Vyriausias dabar darbas, didžiausioji Lietuvos piliečių
pareiga — palaikyti krašte vienybę, ramybę ir tvarką. Tegu
eina Lietuvos jaunimas, kurio krutinėje plaka narsi lietuvių
širdis, į milicijos eiles, tesimoko ginklą vartoti, bet tvartoja
jį tik šventu reikalu mūsų tėvynei ginti.

Zinokite visi Lietuvos piliečiai, kad Valsitybės Taryba
remis jų išrinktaisais Parapijų ir Apskričių Komitetais
ir drauge su jumis ves Lietuvą į laisvę, laimę ir gerovę.

Netrukus, dar šiais metais, tam tikru įstatymu Valsitybės
Taryba pasikvies jų išrinktuosius atstovus į Vilnių bendra-
jai su Valsitybės Taryba Konferencijai. Šioji Konferencija tu-
rės papildyti Valsitybės Tarybos sudėtį.

Bukite pasirengę, Valsitybės tarybai pašaukus, eiti ten,
kur reikės, mūsų brangios tėvų žemės — Lietuvos ginti!

Valsitybės Tarybos Prezidentas A. Smetona.

Valsitybės Tarybos Vice-prezidentai:

Dr. J. Šaulys.

Kun. J. Stangailis.

Ministerių Tarybos Pirmininkas ir Užsienių reikalų ministe-
ris prof. A. Valdemaras.

Finansų, prekybos ir pramonės ministeris M. Yčas.

Vidaus reikalų ministeris V. Stašinskis.

Teisingumo ministeris P. Leonas.

Žemės ūkio ir valsitybės turtų ministeris J. Tubelis.

Švietimo ministerijos Valdytojas J. Yčas.

Vilnius, 1918 m. lapkričio 11 d. ("L. A.")

NAUJOS KNYGOS.

Kun. M. J. Das, Marijos
Mėnuo arba apmąstymai kiek-
vienai mėnesio dienai apie Ma-
rijos gyvenimą dorybes ir gar-
bę. Spauda T. P. Križanausko
137 So. Main str., Shenandoah
Pa., 1918 m., 142 p. Ant knygos
nepadėta jos kaina.

Prie kiekvienos dienos ap-
mąstymo pridėtas kokis nors
paveikslėlis, bet spaustuvė jos
neaiškiai atmušė. Ji ir popierę
nevienokią davė. Tai-gi spaus-
tuvės negalime pagirti.

Už tat reikia pagirti kny-
gos sudarytoją. Apmąstymai
sustatyti taip, kad primena vi-
sa ką žinome apie V. Jėzau-
s motiną. Jos gyvenimo nuoti-
kiai, jos sopuliai, jos dory-
bės, jos garbinimo priemonės,
jos malonės suteikiamos žmo-
nėms, jos garbė daugyje. Pas-
kutinės dienos apmąstymas
pavestas šv. Marijos sužiedo-
tinimui šv. Juozapui.

Labai turininga ir gražiai
parašyta knygelė įžanga. Pa-
baigoje yra didelis ir įvairus
priedas. Jame yra visa kas

naudinga laikant pamaldas
gegužio mėnesyje. Dar naudin-
giau būtų buvę vietoje visų
šv. Litanių pridėti šv. Sak-
ramento įstatymo giesmes ir
kitus tekstus, kad darant pa-
maldas su įstatymu nereikėtų
nešiotis kelių knygų.

Knygelės kalba ir stilius yra
gražios ir lengvos, tik vieto-
mis kairurie žodžiai pertan-
kiai atkartoti, pav. 17 dienoje
žodis butelis.

Šita knygutė yra geras ir
naudingas pridėklas prie mu-
sų gegužinės raštijos.

LAIKAS REDAKCIJAI

Chicago, sausio 3 d., 1919 m.

"Komitetas susikinojimo su
Lietuva" šiuo užreiklia, jog
jis neturi nieko bendra su la-
peliu, minimu "Drango"
gruodžio 27 d., 1918 m., ir ne-
žino, kas to lapelio autoriai
galėtų buti.

"Susikinojimo su Lietuva
Komiteto":

Pirm. Marė Jurgelionienė,
Sekr. J. Zymont-Zemaitė.

GERB. "DRAUGO" SKAITYTOJAMS.

SVARBUS PRANEŠIMAS.

Pradėjus 1919 metais "Drango" Administracija dienra-
čio skaitytojams, kurie atnaujina už dienraštį prenumeratą ar-
ba naujai jį užsisako, įveda naują pakvitavimo metodą, apie
ką čia pasiūksime. Ta nauja skaitytojų pakvitavimo me-
toda Administracijai atsaupys daug laiko ir nemažai pinigų, ku-
rie šiandie išleidiamai kraščiui siunčiant skaitytojams
pakvitavimus. Nuo to atlikęs laikas bus panaudotas svarbes-
niems darbams, gi pinigai — paties dienraščio pagerinimui.

Čia apėina tik tuos skaitytojus, kuriems "Draugas" siun-
čiamas per paštą. Nauja metoda vo tokia:
Kiekvienas skaitytojas, kurs gauns "Draugą" per paštą,
ant dienraščio atranda prilipintą spalvotos poperos ruošelį,
ant kurio yra padėtas skaitytojo vardas, pavardė ir adresas. Be
šito ten dar yra padėti ypatingi ženklai, kurie ligioli buvo
reikalingi tik vienai Administracijai. Tie ženklai yra, pav.,
tokie: 4—3—8; 2—26—9; 7—15—9; 1—22—20 ir t. t.

Ką tos skaitlinės reiškia? Jos reiškia: pirmosios paeilin-
mėnės, antrosios mėnesio dienas, gi trečiosios — metus. Ir
taip: 4—3—8 (reiškia: balandžio 3 diena 1918 metai);
2—26—9 (reiškia: vasario 26 d. 1919 m.); 7—15—9: (reiškia:
liepos 15 d. 1919 m.). 1—22—20 (reiškia: Sausio 22 diena
1920) ir t. t.

Tai gi nuo šiol šitais ant adresų ženklais skaitytojai bus
pakvituojami už užsimokėjimą už laikraštį.

Kas, pav., atnaujins už dienraštį prenumeratą visiems
metams pradėjus sausio 2 d., 1919 m., tasai gaus laikraštį ir
šale adreso bus pažymėta: 1—2—20. Tas reikš, kad jis pa-
kvituojamas ligi: sausio 2 d., 1920 metų. Kas atnaujins arba
užsisakys dienraštį su vasario 10 diena, 1919 m. ir užsimokės
pusi metų, ant adreso atras: 8—10—9, taigi: Rugpjūčio
10 d., 1919 m.

Šitie ženklai bus skaitytojams ne tik aiškus pakvitavimas,
bet dar jie nurodys, kada baigiasi prenumerata. Tai puikus
bus paramokimas ne tik Administracijai, bet ir patiems ska-
itytojams.

Kitokie povernei pakvitavimai bus siunčiami tik tiems
skaitytojams, kurie butiniai tokių reikalingi.

Kitaip tams ant adreso.

1. VYČIŤ 4-toŝ KUŌPOS
DOMAL.

United States Food Administration License No. 96901

BANKS

COFFEE

27c

The Best

32

a lb.

GERIAUNIS SVIESTAS

68c

Richland Svietas
Label gars pa

32c

0000A

Garbinto Svietas
sveikintys su
braidojimu
14 omeny

14c

DAIRY SVIESTAS

53c

eriaunas Storage Svietas, sveras uz

WEST SIDE 1535 Elmwood av. 444 W. Chicago av. 1517 E. Belmont av.

50c